

सिलीचोड गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
नीति तथा कार्यक्रम

Bhupani

आ.व. २०८१।०८२

Bhupani

Signature

श्रदेय अध्यक्ष ज्यू

सिलीचोड गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको हैसियतले सिलीचोड गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको गाउँसभाको १५ औं अधिवेशनको सुनौलो अवसरमा आ.व.२०८१।०८२ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्तुत गर्न पाउदा गौरवान्वित भएकी छु ।

आ.व. २०८१।०८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाको क्रममा गाउँपालिकालाई सुझाव दिनु हुने गाउँपालिकावासी आमबाबु, दाजुभाइ, दिदीबहिनी तथा सरोकारवालाहरुलाई हाम्रो तर्फबाट हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछौं ।

साथै राजनैतिक, सामाजिक परिवर्तनमा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गरी यस सिलीचोड गाउँपालिकाको विकास र संबृद्धिमा महत्वपूर्ण योगदान पुर्याउनु हुने राजनैतिक दलका प्रतिनिधि, समाजसेवी अग्रज तथा समृद्ध सिलीचोड गाउँपालिकाको मार्ग चित्र कोरी पथ प्रदर्शक तथा यस कार्यकाल भन्दा अघिल्लो पटकका स्थानिय सरकारका सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि ज्युहरुलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

यस अवसरमा म सर्व प्रथम नेपाल राष्ट्रको रक्षा, संघीय लोकतन्त्रक गणतन्त्रको स्थापना एवं मुलुकको सर्वाङ्गीण विकास, समृद्धि र अग्रगमनको लागि विभिन्न समयमा भएका राजनैतिक क्रान्ती सशस्त्र संघर्ष एवं आन्दोलनमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने ज्ञात अज्ञात शहिदह प्रति हार्दिक श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । घाइते र बेपत्ता नागरिकहरु प्रति सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु ।

मिति २०७९ बैशाख ३० गतेको स्थानीय तहको दोश्रो निर्वाचनबाट निर्वाचित भई बिगतका अधिवेशनहरुमा प्रस्तुत तथा पारित गरिएका नीति, कार्यक्रम तथा बजेट हाम्रो साझा प्रयासबाट सफल कार्यन्वयनले अझ उत्साह तथा हौसला मिलेको छ भने थोरै समयको अनुभवबाट धेरै सिकाई तथा थप जिम्मेवारी समेत प्राप्त भएको छ । जननिर्वाचित जनप्रतिनिधी, सिलीचोडवासी आमनागरिक, बौद्धिक ब्यक्ति ब्यक्तित्व, राष्ट्र सेवक कर्मचारीहरु गाउँपालिकाको उन्नती, प्रगती तथा समृद्ध सिलीचोड समृद्धिको लागि गोलबद्ध रुपमा साझा धारणाका साथ अगाडि बढ्नु आजको मुख्य आवश्यकता हो भन्ने ठानेकी छु । तसर्थ गोलबद्धताका साथ आगामी बाँकी कार्यकाल गाउँपालिका उपाध्यक्षको हैसियतले सम्पादन गर्नुपर्ने जनसेवाका कार्य तथा सिलीचोड गाउँपालिकाको चौतर्फी विकासमा यहाँहरुको महत्वपूर्ण सहयोग रहनेछ भन्ने अपेक्षा लिएको छु ।

सुन्दर समुन्नत र समृद्ध गाउँपालिका निर्माण गर्ने संकल्प समस्त गाउँपालिकाबासीहरुको चाहना र हामीले निर्वाचनका क्रममा मतदाता सामु गरेका हाम्रा प्रतिबद्धताहरु बिगतका आर्थिक वर्षहरु देखि सम्बोधन तथा समावेश गर्दै आएका छौं । राष्ट्रले अबलम्बन गरेको दीगो विकासको लक्ष्यलाई स्थानीयकरण गर्दै प्राथमिकीकरणमा परेका गुणस्तरीय भौतिक पूर्वाधार निर्माण सहित स्थानीय श्रोत साधनको अधितम् प्रयोग, सरकारी, गैरसरकारी, निजी क्षेत्रको साझेदारबाट समावेशी दिगो आर्थिक तथा सामाजिक विकास मार्फत समृद्ध गाउँपालिका निर्माण गरिने छ ।

अध्यक्ष महोदय,

स्थानीय सरकार सन्चालन अभ्यास तथा अनुभव हाम्रा लागि उत्साहजनक रहेको छ । यसलाई संस्थागत रुपमा अझ सुदृढ, सबल, सक्षम एवं जनमुखी बनाउने हाम्रो साझा दायित्व हो । स्थानीय सरकार जनताको प्रत्यक्ष तथा नजिकको सरकार हुनका कारण हामी प्रति आमनागरिकको आशा, भरोशा एवं विश्वास रहन स्वाभाविक छ ।

Signature

तसर्थ आमनागरिकहरूको असिमित चाहना, आवश्यकतालाई सिमित श्रोत साधनको बाबजुत संबोधन गर्न हामी कटीबद्ध छौं । हाम्रो पालिका भौगोलिक रूपमा जति सुन्दर छ, भौगोलिक कठिनाई पनि उतिकै छ । भौगोलिक कठिनाईका कारण हाम्रा सामु भौतिक पूर्वाधारका आधारशिला खडा गर्न उतिकै चुनौतीको रूपमा रहेको छ भने सामाजिक, आर्थिक बिकास गर्न पनि उतिकै चुनौती पुर्ण नै रहेको छ । तसर्थ उक्त चुनौतीहरूलाई अवसरको रूपमा प्रयोग गर्दै सिमित श्रोत साधनको समुचित परिचालन तथा व्यवस्थापनबाट भौतिक, आर्थिक, सामाजिक रूपान्तरण गर्न हाम्रो पहिलो प्राथमिकता रहेको छ ।

विश्वव्यापी आएको आर्थिक मन्दी तथा संकुचनले नेपाललाई समेत प्रभाव पारेकोछ । यसबाट संघीय सरकारको राजश्व परिचालनमा प्रभाव पर्न गइ स्थानीय तहले पाउनु पर्ने वित्तीय हस्तारणमा नकारात्मक असर पुगेकोछ ।

नेपाललाई अल्प विकसित मुलुकबाट विकासशील मुलुकको श्रेणीमा उक्लिनै लाग्दा उर्जाशिल युवाहरू रोजगारीको खोजीमा नेपाल छोडेर विदेशिनु पर्ने अवस्थाले हामी सबैलाई गम्भीर बनाएकोछ । जसको असर हाम्रो गाउँपालिकालाई समेत परेको छ । जनशक्ति विदेशीनाले पालिकाले सन्चालन गर्ने योजनाहरूमा दक्ष जनशक्तिको अभाव हुनका साथै उब्जाउ खेत वारी बाँझो हुन पुगेका छन । यसै सन्दर्भमा युवालाई पालिका भित्र रोजगारीको अवसर सृजना गर्ने र गाउँघरको वसाइलाई आकर्षक बनाउने चुनौती हामी सबैको साझा मुद्दा हुन पुगेकोछ ।

यस विशिष्ट परिस्थितिमा हामीले हाम्रो अर्थतन्त्रलाई पुनर्उत्थानशील क्रियाकलाप मार्फत अगाडी बढाउदै तिब्र र दिगो आर्थिक विकास गरी समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीको मुल लक्ष्य हासील गर्नु परेको छ । यसका लागि हाम्रो गाउँपालिकामा स्थानीय आर्थिक विकासका कार्यक्रमलाई विशेष जोड दिनु पर्ने अवस्था सिजना भएकोछ ।

सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाइ सुशासनको अनुभूति जनमानसमा ल्याउन गाउँपालिकाको क्षमता विकास गर्न समेत अपरिहार्यछ । यसका लागि बिद्युतीय सुशासन प्रणालीलाई सेवा प्रभावमा ब्यापक र प्रभावकारी बनाउनु पर्ने अवस्था देखिन्छ ।

विकास तथा समृद्धिको लक्ष्य प्राप्तिका अवसर तथा चुनौती

विद्यमान अवसरहरू:

हाम्रा लागि देहाय बमोजिमका अवसरहरू रहेकाछन:

१. संविधान बमोजिम अधिकार सम्पन्न स्थानीय सरकार स्थापना भइ २२ वटा एकल अधिकार सहित विविध साझा अधिकार किटान हुनु ।
२. आफ्ना अधिकार क्षेत्रका विषयमा ऐन, कानून तर्जुमा, योजना तर्जुमाको अभ्यास हुनु ।
३. विकास निर्माणका विविध विषयमा नीति कार्यक्रम तथा बजेट सञ्चालन गर्ने अधिकार प्रष्ट हुनु ।
४. गाउँपालिका भित्र भौगोलिक तथा सांस्कृतिक विविधता रहनु ।
५. आफ्नो पालिकाको लागि आफै योजना तथा कार्यक्रम बनाउने अधिकार प्राप्त हुनु ।

विद्यमान चुनौतीहरू:

हाम्रा सामु देहाय बमोजिमका चुनौतीहरू रहेकाछन:

Signature

१. रोजगारउन्मुख सीपमूलक शिक्षाको विकास गर्नु ।
२. बजारको सूचना कृषकलाई समयमा नै उपलब्ध गराउनु ।
३. गुणस्तरीय बीउबिजन, मलखाद समयमा नै उपलब्ध गराउनु ।
४. युवा जनशक्तिलाइ कृषि ब्यवसाय प्रति आकर्षित गर्नु ।
५. ब्यावसायिक कृषकको संख्या वृद्धि गर्नु ।
६. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका सीप युक्त युवाको सीप तथा पुँजीलाइ उद्यम विकासमा उपयोग गर्नु ।
७. निर्माण भएको पूर्वाधारको मर्मत संभार पद्धतिको विकास गर्नु ।
८. सडक लगायतका पूर्वाधारको उपयोग योजना, डिजाइन तथा ड्रइड विना गरिने सडक तथा अन्य पूर्वाधारका संरचना निर्माणको कार्यलाई रोक्नु ।
९. भिरालो ठाउँ, बाढी पहिरो लगायतका प्रकोपको उच्च जोखिम भएका बस्तीमा भवन निर्माण कार्यलाई रोक्नु ।
१०. अव्यवस्थित बस्ती विस्तारको क्रम रोक्नु तथा व्यवस्थित बस्ति विकास गर्नु ।
११. बैज्ञानिक, जलवायु उत्थानशिल तथा व्यवहारीक एवम् उपयुक्त भूउपयोग योजना तर्जुमा गरी लागू गर्नु ।
१२. सञ्चार सेवा प्रदायक संस्थाहरू बाट प्रभावकारी सेवा प्राप्ति र ब्यवस्थित गर्नु ।
१३. विभिन्न कालखण्डमा गाउँपालिकामा निर्माण भएका पुर्वाधारका संरचना १पूँजीगत सम्पति को लगत तयार तयार गर्नु, मुल्यांकन गर्नु तथा सेवा प्रभावमा प्रभावकारी उपयोग सम्बन्धी योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्नु ।

नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरू

नेपालको संविधानमा स्थानीय शासन सम्बन्धी उल्लेख भएको नीतिगत ब्यवस्था, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहले आवधिक, वार्षिक तथा रणनीतिक योजनाहरू बनाई लागू गर्दै जानुपर्ने प्रावधान, राष्ट्रिय योजना आयोगले जारी गरेको स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८, पन्ध्रौं आवधिक योजनाको मूलभूत पक्षहरू अनुसार विभिन्न चरणको सहभागितामूलक प्रक्रियाबाट यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिएकोछ ।

पन्ध्रौं योजना, दिगो विकास लक्ष्य २०३० को मार्गचित्र, गाउँपालिकाको खर्च योजना, कार्यान्वयनमा ल्याइएका कानुनी प्रावधान समेतलाई ध्यानमा राखी यो नीति तथा कार्यक्रम ल्याइएकोछ ।

गुणस्तरीय पूर्वाधार विकास निर्माणको कार्यमा गाउँपालिका भित्रका आम उपभोक्ताहरू, सर्वसाधारण जनता, उद्योगी ब्यवसायीहरू, सामाजिक संघसंस्थाहरू तथा विकास साझेदारहरूको निरन्तर सहयोग रहदै आएको छ । विकास र सुशासनको लागि जनप्रतिनिधिहरूले स्पष्ट दृष्टिकोण सहित अगुवाई गर्ने हो भने प्रशासनिक संयन्त्रले त्यसलाई प्राविधिक तथा कानुनी ढाँचा भित्र आवद्ध गराउने हो । आम नागरिकहरूले साथ सहयोग, सुझाव दिने हो । जनसहभागीता एवं जनपरिचालनको क्षेत्रमा गाउँपालिकाले कायम गरेको इतिहासलाई अक्षुण्ण राख्दै शासकीय प्रबन्धमा जवाफदेहिता, पारदर्शिता, गुणस्तरीयता एवं स्वच्छतायुक्त जनसहभागीता सुनिश्चित गरिने छ ।

गाउँपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षणलाई अघावधिक रूपमा अध्ययन गरी छरितो एवं चुस्त संगठन संरचना मार्फत प्रशासनिक तथा चालु खर्चलाई मितब्ययी बनाइनेछ । यसबाट सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी तथा

Signature

विकेन्द्रित तुल्याउदै पूँजीगत खर्च बढाउने नीति लिइएको छ। संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान एवं वित्तिय हस्तान्तरणको उच्चतम र प्रभावकारी परिचालन एवं उपयोग गर्दै वित्तिय आत्मनिर्भरता कायम गर्न प्रयत्न गरिने छ।

यस गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा समृद्ध, समावेशी, स्वच्छ, सुरक्षित, स्वावलम्बी र सुशासित समुदाय निर्माण गर्ने उद्देश्य लिएकोछ। जनताको मौलिक अधिकार र प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्नका लागि सहभागिताका माध्यमबाट पारदर्शिता र जवाफदेहीतालाई जोड दिइनेछ।

चालु आ.व।को हालसम्मका प्रमुख उपलब्धीहरूको संक्षिप्त विवरण भौतिक उपलब्धि

भौतिक पूर्वाधार विकास

१.सडक यातायात:

यस गाउँपालिकामा हाल सम्म १४० किलो मिटर ट्रयाक ओपन तथा १६ किलो मिटर सोलिड गरी यातायात सन्चालन भइ रहेको छ भने गाउँपालिका र जिल्ला सदरमुकाम जोड्नका लागि प्रमुख मार्गहरू सल्लेरी दोभान सडक, बुधबारे बुम्लीडटार सडकको स्तर उन्नती प्रदेश सरकार र गाउँपालिकाको सहकार्यमा निरन्तर सन्चालनमा रहेको छ। जिल्ला सदरमुकाम संग जोड्ने बैकल्पिक मार्गको रुपमा बिसुवा र तोम्बे बेशी सडक नाका खोलिएको छ। यातायात तथा भौतिक पूर्वाधार निर्माण कै सन्दर्भमा सिसुवाखोला मोटरेवलपुल, सङ्खुवा मोटरेवल बेलीब्रिज निर्माण आयोजनाहरूको निर्माण कार्य निरन्तर रुपमा सन्चालनमा रहको छ। सिसुवाखोला स्वास्थ्य चौकी निर्माण अयोजना तथा पौखमटार समुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ निर्माण योजनाको कार्य निर्माण सम्पन्न भई सकेको छ। साथै यसै चालु आ.व. ०८०।०८१मा सम्पन्न हुने गरी माड्तेवा स्वास्थ्य चौकी, सिलीचोड समाज विकास केन्द्रको भवन निर्माण आयोजना सन्चालनमा रहेको छ भने गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माण आयोजना र सगरमाथा माध्यमिक विद्यालयको भवन निर्माण कार्यलाई तिब्रता दिइएको छ।

सामाजिक विकास

गाउँपालिकाले सामाजिक विकास क्षेत्रमा आवश्यक पर्ने कानुनहरू निर्माण गरेर पालिका भित्रका विपन्न नागरिकहरूलाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नका लागि सिलीचोड गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको विपन्न नागरिक औषधी उपचार सन्चालन कार्यविधि २०७९ निर्माण गरि विपन्न वर्गलाई औषधी उपचारमा सहजता ल्याएको छ। शैक्षिक गुणस्तर सुधार तथा मानव शंसाधन विकास गर्ने उद्देश्यले सिलीचोड गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको छात्रवृती सम्बन्धी कार्यविधि २०८० जारी गरी विज्ञान तथा उच्च प्राविधिक शिक्षा लागि सहयोग कार्यक्रम प्रारम्भ गरेको छ। प्राकृतिक विपद, दुर्घटना, द्वन्दकाकारण जोखिममा रहेका तथा विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको संरक्षण गरी उनीहरूको हकहितको संरक्षण सवर्द्धन गरी शारीरिक, मानसिक, बौद्धिक र संवेगात्माक विकासमा सहयोग पुर्याई बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धनका सिलीचोड गाउँपालिका बाल कल्याण कोष (स्थापना र सञ्चालन) कार्यविधि, २०८० जारी गरी सहयोग प्रदान गर्दै आएको छ। साथै विद्यार्थीहरूको पढाइ गुणस्तर अभिवृद्धीका लागि कक्षा ८ उतिर्ण उत्कृष्ट विद्यार्थी तथा कुशल प्रधान अध्यापक सम्मान जस्ता नमुना कार्य गर्नुका साथै सगरमाथा माध्यमिक विद्यालयको नमुना विद्यालय भवन निर्माण, सगरमाथा माध्यमिक विद्यालयमा छात्रवास निर्माणको लागि योजना प्रारम्भ गरिएको छ।

आर्थिक विकास

आर्थिक विकासको क्षेत्रमा गाउँपालिकाबाट कृषकहरूको आय बृद्धिका लागि विभिन्न किसिमका कार्यक्रमहरू सन्चालन गर्दै आईरहेको छ । गाई, भैसी र बाखामा कृतिम गर्भधान मार्फत नश्व सुधार गरी पशुहरूको उत्पादकत्व बृद्धि कार्यक्रम कृषकहरू संग साझेदारीमा बाखा खोर निर्माण, करेशाबारी निर्माणका लागि टनेल बितरण तथा टनेल हाउस, कृषि औजार बितरण तरकारीको मिनिकिट बितरण मकैको बिउ बितरण, गहुको बिउ बितरण, साझेदारीमा माहुरी घर बितरण, ब्यवसायिक अकबरे खुर्सानी खेती जस्ता कार्यक्रमको प्रारम्भ भएको छ । यसलाई अझ ब्यवस्थित प्रभावकारी गरी टोल टोल सम्म बिस्तार गरिने छ । ब्यावसायिक कृषि तथा पशुपालनका क्षेत्रमा लगानी गर्न उत्प्रेरित गरिएकोछ । गाउँपालिका भित्र रहेका पर्यटकीय स्थलहरूको संरक्षण र प्रवर्धन गर्ने कामलाई ब्यवस्थित रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइएकोछ । काईकोक झरना जस्ता पर्याटकीय स्थलमा पहुँच मार्गको रूपमा गोरेटो बाटो निर्माण योजना सन्चालन गरिएका छन् । रोजगारी सृजना गर्न गाउँपालिका भित्र रहेको श्रम शक्तिलाई उद्यम बिकास मार्फत विभिन्न सीपमूलक तालिम सञ्चालन गरिएको छ । यसबाट २५० जनालाई स्वरोजगार सृजना भएको छ भने यस आ.व. ०८१।०८२ मा पनि उक्त कार्यक्रमलाई उच्च प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्दै लगिने छ । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत पालिका भित्रका तल्लो न्युन आय भएका, गरिवीको रेखामुनी रहेका तथा सिमान्तकृत समुदायको संलग्नतामा प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिने छ । सबै टोलहरूमा कृषि सडक निर्माण योजना पुर्याउने ब्यवस्था गरिने छ, जसबाट ग्रामिण क्षेत्रमा यातायातको पहुच तथा कृषि उत्पादन वस्तुहरूलाई सहज बजारिकरणको ब्यवस्था हुने छ ।

वन, वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन

वन, वनस्पति, वन्यजन्तु, जैविक विविधता, जलाधार ब्यवस्थापनलाई समेटने गरी यसबाट प्राप्त हुने काठ, दाउरा, जडिवुटी, हरित उद्यम र पर्यापर्यटनको विस्तार कार्यक्रम सन्चालन गरिएकोछ । सिलीचोड १ सिसुवाखोलाका बाढी पहिरो पिडितहरूलाई जग्गा ब्यवस्थापन कार्य गत आ.व. ०७९।०८१ मा सम्पन्न गरी खाँदबारी नगरपालिका वडा नं. ७ मा ५५ वटा घर निर्माण सम्पन्न, सिलीचोड १ चत्रेमा २५ वटा र बखल्टुमटारमा १२ वटा अस्थायी टहरा निर्माण सम्पन्न गरिएको छ । बिगत आ.व.हरूमा विपद् ब्यवस्थापन कोषमा मात्र रकम बिनयोजन गरिएकोमा आ.व. ०८१।०८२ देखि आगालागी जन्य, विपद् जन्य, विपद् उद्धार कार्यमा आवश्यक सामग्री खरिद कोष, स्थापना गरिने छ । विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा ब्यवस्थापन समितिलाई समुचित परिचालन गरिने छ । साथै विपद् सम्बन्धी सचेतना मुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

सुशासन तथा संस्थागत विकासमा भएका उपलब्धी

गाउँपालिकाले ऐन ६, नियमावली २, कार्यविधि ४३, मापदण्ड २, रणनीति १, नीति तथा कार्य योजना १, निर्देशिका ३ वटा निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याएकोछ । त्यसै गरी ब्यवस्थित भौतिक विकासको लागि आवश्यक गुरूयोजना योजना नीति तर्जुमा गरेको छ । गाउँपालिकाले संगठन तथा ब्यवस्थापन सर्वेक्षण गरी सो अनुसारको संगठन संरचना, जनशक्ति र कार्यविवरण तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएकोछ । यस गाउँ पालिकाले संस्थागत क्षतमा स्वमुल्यांकन क्रमश सुधार गर्दै गत आ।व।०७९/८० मा ६६.७५ अंक प्राप्त गरेको छ ।

Bhupendra

राजस्व सुधार कार्ययोजना तयार गरिएको छ भने राजस्वको दायरा समेत फराकिलो बनाउदै लगिने छ । हाल ५ वटै वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, माध्यमिक विद्यालय तथा विभिन्न शाखाहरुमा फाईबर जडान कार्य सम्पन्न भैसकेको छ । जसले गर्दा व्यक्तिगत घटना, सामाजिक सुरक्षा आर्थिक प्रशासन सेवा डिजिटल तथा विद्युतीय सेवाबाट प्रदान गर्ने कार्य प्रारम्भ भएको छ । जसलाई ब्यवस्थित प्रभावकारी तथा सर्वसुलभ बनाईने छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अव म आ.व. ०८१।०८२ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेटको सन्दर्भमा विषय केन्द्रित गर्न गईरहेको छु । अहिले हामी सिलीचोड गाउँपालिकाको आ.व.०८१।०८२ को ऐतिहासिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट पेश गर्ने अवस्थामा आईपुगेका छौ । हाम्रा आन्तरिक श्रोतहरु कमी हुनका साथै संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त सिमित बजेट प्राप्त हुनु, बिगत आ.व.हरुमा मा प्राप्त हुदै आएका बजेटको सिमा घट्नुले सिमित बजेटको परिधी भित्र रही गाउँपालिका वासीहरुको असिमित आकांक्षा र आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न निश्चय नै हामी माँझ चुनौतिको रुपमा रहेकोछ । सिमित श्रोतको सही सदुपयोग गर्दै सिलीचोड गाउँपालिकाको समृद्धि तथा राज्यले लिएको "समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली" को नारालाई आत्मसाथ गर्दै अवसरको रुपमा अगाडि बढ्नुको विकल्प छैन ।

सिलीचोड गाउँपालिकाले गौरवको आयोजनाका रुपमा आ.व.२०७९/०८० देखि सन्चालन गर्दै रहेको सिसुवाखोला मोटरेवलपुल निर्माण आयोजना, माड्तेवा स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण आयोजना, सिलीचोड समाज विकास केन्द्रको भवन निर्माण आयोजना, सड्हुवादोभान बेलिब्रिज निर्माण आयोजना, गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माण आयोजनाहरु युद्धस्तरमा सन्चालन भई रहेका छन् । भने पालिकाकै गौरवका योजनाहरु मध्ये सिसुवाखोला स्वास्थ्य चौकी र पौखमटार सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइको भवन निर्माण योजना सम्पन्न भई सकेका छन् । साथै सम्पन्न हुन बाँकी गौरवका योजनाहरु आ.व.०८१/८२ मा सम्पन्न हुने गरी बजेट ब्यवस्थापन गरी आयोजना निर्माण कार्य तिब्रता दिईने छ । साथै गाउँटोलबाट माग भएका अन्य योजनाहरु वडा मार्फत संबोधन गरिने छ । यिनै महत्वपूर्ण गौरवका आयोजना सहित संविधान प्रदत्त हक अधिकार सहित गठित यस सिलीचोड गाउँपालिकाको बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको संयोजकको हैसियतले यस गरिमामय गाउँसभाको अधिवेशनमा आगामी आर्थिक वर्ष ०८१/०८२ को वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट पेश गर्न गईरहेको छु ।

सिलीचोड गाउँपालिकाको लागि आवश्यक बिकासको प्रारम्भिक खाका बल्ल कोरिदै गरेको यस गाउँपालिकामा विविध समस्या र चुनौतिहरु रहेका छन् भन्ने हामीलाई लागेको छ । यसका बावजुद पनि यस क्षेत्रको विकास कसरी गर्न सकिन्छ भन्ने विषयमा समग्र गाउँपालिका प्रतिबद्धताका साथ लागी पर्ने नै छ । स्थानीय तहको निर्वाचनबाट निर्वाचित हामी जनप्रतिनिधिहरुको यस सभामा सिलीचोडवासीको ईच्छा र आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्ने दृढ संकल्पका साथ आ.व. ०८१/०८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम यस सम्मानित सभा मार्फत समग्र सिलीचोड गाउँपालिकाका नागरिकहरु समक्ष राख्न पाउँदा मैले आफूलाई गौरवान्वीत महशुस गरेकी छु । यस अवसरमा हाम्रो कदमलाई सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण गाउँपालिकाबासी आमामुवा, दाजुभाई, दिदि बहिनीहरु, निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु, विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी निकायका पदाधिकारिहरु, नागरिक समाजका अभियन्ताहरु, सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु, पत्रकार, तथा समाजसेवीहरु लगायत सम्पूर्ण सरोकारवाला पक्षहरुप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहान्छु ।

Bhupendra

Prudhami

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

अव म चालु आ.व. २०८०/०८१ को वार्षिक कार्यक्रमको सामान्य समिक्षा गर्न अनुमति चाहन्छु ।
चालु आ.व.को लागि यस सम्मानित सभाबाट कुल बजेट रु ४३ करोड १६ लाख १९ हजार रुपैया अनुमान भएकोमा चालु तर्फ रु २९ करोड ११ लाख ५१ हजार ६ सय ४२ रुपैया, र पुँजिगत तर्फ १४ करोड ४ लाख ६७ हजार ४ सय ४२ रुपैया विनियोजन भएको थियो भने संघिय तथा प्रदेश सरकारबाट सशर्त १७ करोड ९३ लाख ४६ हजार तथा संघिय समपुरक अनुदान रु ८५ लाख र प्रदेश समपुरक अनुदानमा रु १ करोड रहेको छ । उक्त विनियोजित रकम मध्ये हाल सम्मको अवस्थामा ८३।८९ प्रतिशत रकम खर्च भएको अनुमान गरिएको छ । समग्रमा हालसम्म भएका कार्य प्रगतिको पछिल्लो प्रवृत्ति विश्लेषण गर्दा परिणाम सन्तोषजनक भएको पाउन सकिन्छ ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

अव, म यस गाउँपालिकाको आगामी आ.व. २०८१/२०८२ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु । नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्नुपूर्व यस गाउँपालिकाको दीर्घकालिन सोच, उद्देश्य र आपेक्षित उपलब्धीको बारेमा छोटकारीमा प्रस्तुत गर्दछु ।

सोच:

समृद्ध सिलीचोड गाउँपालिकाको आधार,
कृषि, पर्यटन, रोजगार सहितको गुणस्तरीय पुर्वाधार ।

लक्ष्य:

पुर्वाधार विकास, व्यवसायिक कृषि, गुणस्तरीय शिक्षा, सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवा, पर्यटन र उद्यमशिलताको विकासबाट समृद्ध सिलीचोड गाउँपालिका निर्माण गर्ने ।

उद्देश्य:

१. गाउँपालिकाको केन्द्र देखि सबै वडा कार्यालय जोड्ने सडकलाई बाह्रै महिना संचालन हुने अवस्था निर्माण गर्नुका साथै वडा कार्यालयहरुबाट टोल बस्ति सम्म आम उपभोक्ताको प्रत्यक्ष सहभागितामा सडक सञ्जाल निर्माण तथा स्तर उन्नती गर्ने ।

२. यस क्षेत्रको माटो सुहाउदो कृषि प्रणालीको विकास गरी प्रत्येक वडामा कृषि तथा पशु सेवा प्राविधिकहरुको व्यावस्थापन, कृषि उत्पादनको बढ्दो बजारीकरण तथा विस्तारीकरण मार्फत गरिवी न्यूनीकरणमा जोड दिने तथा कृषिमा परनिर्भर संस्कृतिको अन्त्य गर्दै आत्मनिर्भर बन्न सबैलाई अग्रसर गराउने ।

३. सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी गुणस्तरीय प्रशासनिक, प्राविधिक तथा शैक्षिक सेवाको माध्यमबाट सुशिक्षित समाज निर्माणमा सबै वर्ग, क्षेत्र, तथा समुदाय सँग हातेमालो गर्दै अगाडी बढ्ने ।

४. स्वास्थ्य सेवालाई गुणस्तरीय बनाउदै सबै नागरिकको लागि पहुँच योग्य र सर्वसुलभ बनाउने ।

५. सीपमुलक तालिम र ज्ञानको माध्यमबाट दक्ष जनशक्ति विकास गरी रोजगारीका अवसरहरु सिर्जना गर्ने ।

६. सेवा प्रवाहलाई विद्युतिय प्रणालीमा आवद्ध गरी सुशासन प्रवर्द्धनमा टेवा पुऱ्याउने ।

Prudhami

Bhupendra

७. सहकार्य र सहभावको संस्कृतिलाई मुल मन्त्रको रुपमा अंगिकार गरी विकासमा जनसहभागिता र साझेदारीको अभ्यासलाई अवलम्बन गर्दै सिलिचोड गाउँपालिकालाई नमुना गाउँपालिकाको स्तरमा लैजाने ।

८. आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकीय गन्तव्यको रुपमा विकास गर्ने ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

अब म आगामी आ.व. २०८१/०८२ को वार्षिक नीति कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु ।

१. आर्थिक बिकास सम्बन्धि नीति तथा कार्यक्रम

क. कृषि तथा पशुपंक्षी सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. कृषिलाई सम्बृद्ध सिलिचोडको मूल आधारको रुपमा स्थापित गरी यस क्षेत्रका जनताको आय र जीवनस्तर वृद्धि गर्न आधुनिक र व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालन कार्यलाई जोड दिईनेछ । गाउँपालिका भित्रका वडाबाट छनौट भई आउने युवाहरूलाई आधुनिक कृषि प्रणाली तथा पशुपालन सम्बन्धी तालिम तथा अन्य सीपमूलक तालिम प्रदान गरी विदेशीएका युवाहरूलाई गाँउमा नै फर्काउने अभियानको थालनी हुनेछ । यसका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ । त्यस्तै कृषि तथा पशु स्वास्थ्य क्षेत्रको विविध कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

२. कृषिमा उद्यमशिलता आजको आवश्यकता भन्ने नाराका साथ कृषिको आधुनिकीकरण तथा औद्योगिकीकरणका लागि कृषक तथा उद्यमीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ र साना तथा घरेलु उद्योगहरू सञ्चालनको लागि सहजिकरण गरिनेछ ।

३. कृषि तथा पशुपालन व्यवसायको जोखिम न्यूनीकरणका लागि बाली तथा पशु बिमा कार्यक्रममा सहभागी हुन किसानहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । कृषक समुहको माध्यमबाट उन्नत कृषि बाली सम्बन्धी जानकारी गराउने तथा नयाँ प्रविधिको प्रयोग जस्ता सिर्जनात्मक काम गरिनेछन् । पशु पालन व्यवसायलाई व्यावसायिक विकासको लागि नक्ष सुधार, कृतिम गर्भधारण, चरण क्षेत्र विकास, पशु आहाराका लागि घाँस विकास कार्यक्रममा जोड दिईनेछ ।

५. कृषकहरूको उत्पादनलाई सहज ढंगले बजार व्यावस्था गर्न एक वडा एक हाट बजार संचालन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।

६. उच्च मूल्यको तथा निर्यात योग्य फलफूल खेतीलाई प्रोत्साहन दिँदै विभिन्न कृषि उपज उत्पादनको पकेट क्षेत्र घोषणा गरी उत्पादन वृद्धिमा सहयोग पुऱ्याइने छ ।

७. बहु उपयोगी अमृसो खेती प्रोत्साहन गरी कृषकहरूको आयआर्जन तथा भु उपयोग सम्बन्धी कार्यक्रम सन्चालन गरिने छ । उक्त कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

८. पशुमा लाग्ने लम्पी स्किन लगायत अन्य रोग रोकथामको लागि सबै पशुहरूमा खोप लगाउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

९. रैथाने बालीहरूको विउ संरक्षण, खेती विस्तार र बजारीकरणको लागि विशेष प्रबन्ध मिलाइनेछ ।

२. उद्योग तथा पर्यटन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

Bhupendra

१. पर्याटन मार्फत आर्थिक समृद्धि हासिल गर्न गाउँपालिका पर्याटन गुरुयोजना तर्जुमा गरी सोही आधारमा पर्याटन पूर्वाधार विस्तार र पर्याटन विकासका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।
२. गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका पर्याटकीय स्थलहरू जोड्न पर्याटकीय सडक संजाल निर्माण कार्यान्वयन प्रारम्भ गरिनेछ।
३. विभिन्न जातजातिको जातजातिपरम्परागत पर्व, संस्कार र संस्कृतिहरूको प्रवर्द्धन गरिनेछ।
४. विभिन्न जातजातिहरूको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, धार्मिक पहिचान अवगत गराउन पर्याटकहरूलाई होमस्टेसहित स्थानीय अर्गानिक तरकारी तथा अन्य खाद्य उत्पादनपाहुनाको रूपमा राख्न घर छनौट गरिनेछ।
५. पालिका भित्रका रहेका पर्याटकीय क्षेत्रहरूमा पहुँच मार्ग निर्माण तथा प्रचार प्रसार गरिनेछ।
६. उद्योग व्यवसाय दर्ता, नविकरण, स्थानान्तरण तथा नामसारी जस्ता प्रशासनिक प्रकृत्यालाई सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी सरलीकरण र प्रभावकारी बनाइनेछ।
७. गाउँपालिका भित्रका पर्याटकीय स्थलहरूको प्रचार प्रसारका लागि डकुमेन्ट्री प्रसारण र ब्रोशर हरूको वितरण गरिनेछ।
८. सिलीचोड ५ साईसिमा स्थित खेन्पालुड गुफाको प्रचार प्रसार तथा प्रवर्द्धनको लागि गुरु योजना निर्माण गरी थप प्रवर्द्धन गरिनेछ।

३. सहकारी सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. सहकारी संस्थाहरूको संस्थागत सुशासन प्रवर्द्धन गर्दै निच्छेपकर्ताहरूको हित संरक्षणका लागि अनुगमनलाई प्रभावकारी तुल्याइनेछ।
२. एक वडा एक सफल सहकारी बिकास गरिनेछ। जसका लागि सहकारी संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी तालिम सन्चालन गरिनेछ।
३. पालिका भित्र रहेका सबै सहकारीहरूलाई समेटी पालिका स्तरीय सहकारी छाता संगठन बनाई पालिका भित्रका सबै सहकारीहरूलाई सामान रुपमा अवसर प्रदान गरिने छ।
४. राष्ट्र ब्यापी सहकारीमा देखिएको समस्या यस पालिका भित्र नआओस भनी आवश्यक पुर्व तयारी गरिने छ।
५. पालिका स्तरीय सहकारी संघ स्थापना गरी सहकारीको क्षमता विकास सम्बन्धी कार्य गरिनेछ।

४. शिक्षा सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. प्रत्येक वडामा माध्यमिक तह सम्म निःशुल्क, अनिवार्य र गुणस्तरीय शिक्षा सर्वसुलभ गराइनेछ। अंग्रेजी माध्यमबाट पठनपाठनको व्यवस्था गर्ने विद्यालयलाई विशेष सहयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
२. उच्च प्राविधिक शिक्षा, वि.एस्सी, एम.एस्सी पढ्न चाहने गरिव तथा जेहेनदार छात्रछात्रालाई निरन्तरता प्रदान गरिने छ।
३. यस गाउँपालिका अन्तर्गतका विद्यालय उमेरका सबै बालबालिकाहरू विद्यालयमा भर्ना भई नियमित उपस्थित गराउन र सिकाई स्तर वृद्धि गर्न जोड दिइनेछ। यसको लागि अनिवार्य रुपमा पालिका स्तरीय अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण प्रणालीको विकास गरिनेछ।

४. प्रभावकारी शिक्षण विधिद्वारा शिक्षण गराउने विषय शिक्षकलाई सम्मान, सिर्जनशिल तथा लगनशिल विद्यार्थीहरूलाई परीक्षा प्रणाली तथा मूल्याङ्कनमा एकरूपता कायम गर्न विशिष्टिकरण ग्रीड निर्धारण कार्यक्रम र प्रोत्साहन तथा कुशल प्रशासक प्रधानाध्यापकलाई सम्मान तथा प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

५. प्रविधिमैत्री शिक्षा प्रणालीलाई प्रवर्द्धन गरिने छ ।

६. सबै आधारभूत विद्यालयहरूमा कम्प्युटरको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

७. गाउँपालिका स्तरमा शिक्षा सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत सबै विद्यालयका प्रधान अध्यापकहरूलाई लेखा तथा क्षत्रत् तालिम प्रदान गरि गुणस्तर बृद्धि गरिनेछ ।

८. बालकक्षा संचालन रहेको सबै विद्यालयहरूमा शिशुस्याहार कक्षा व्यवस्थापन गरि गाउँपालिका भित्रका विद्यालयहरूमा नमुना बालकक्षाको अवधारणा लागु गरीएकोमा सो कार्यक्रमलाई अझ व्यवस्थित गरिने छ । दिवा खाजा कार्यक्रमलाई अनिवार्य र व्यवस्थित गरिनेछ ।

११. प्रत्येक विद्यालयहरूमा अतिरिक्त कृयाकलाप साप्ताहिक रूपमा अनिवार्य गरिनेछ ।

१२. विद्यार्थी संख्या, प्रभाव क्षेत्रको आधारमा दरवन्दी तथा करारमा र अल्पकालिन आवश्यकता अनुसारको जनशक्तिको थपघट गरिनेछ ।

१३. विभिन्न सरकारी तथा गैह्रसरकारी दातृ निकायहरूको पहिचान तथा सहकार्य गरी शैक्षिक सुधारका लागि पहल गरिनेछ ।

१४. विद्यालयका कक्षा कोठाहरू धुलो मुक्त कक्षाको रूपमा बिकास गर्दै लगिने छ ।

१५. शिक्षा नियमावली, शिक्षा नीति, बहुभाषा शिक्षा निर्देशिका जस्ता कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था मार्फत शिक्षा क्षेत्रको गुणस्तर नियमन एवं प्रवर्द्धन गरिने छ ।

१६. गाउँपालिकाको स्थानीय शिक्षा पाठ्यक्रम तर्जुमा गरी लागु गरिनेछ । जसमा पालिका भित्रका वस्तुगत स्थिती, राजनैतिक प्रशासनिक, भौगोलिक परिवेश समेत समावेश गरि पाठ्यपुस्तकमा समेट्न नसकेका विषय वस्तु समेत अध्ययन अध्ययन गराईने छ ।

१७. अपांगता भएका विद्यार्थीहरूलाई यस पालिका भित्र रहेका सबै विद्यालयहरूमा सबै प्रकारका सेवाहरू निःशुल्क प्रदान गरिने छ ।

५. स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. पूर्ण संस्थागत सुत्केरी गराई मातृ तथा नवजात शिशु मृत्युलाई कम गरि दीगो विकास लक्ष्य २०३० लाई प्राप्त गर्न सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रमलाई गुणस्तरीय एवं प्रभावकारी बनाउनका लागि सूचिकृत भएका सातवटै २४ घण्टे बर्थिङ सेन्टरमा दक्ष प्रसुतिकर्मी तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्थापन तथा उपयुक्त भौतिक संरचनाको सुदृढिकरण गरिनेछ ।

२. राज्यबाट निशुल्क प्रदान हुने विभिन्न प्रकारका औषधीहरू स्वास्थ्य संस्थाबाट सबै नागरिकहरू सम्म पुग्ने व्यवस्था मिलाईनेछ । साथै गाउँपालिकामा स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन सचेतना, औषधि लगायतको व्यवस्थापन तथा पुर्ण तथा अति अशक्त अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई निःशुल्क स्वास्थ्य विमाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

- ३.स्वास्थ्य संस्थाको भौतिक संरचना थप व्यवस्थित गरिनेछ । वडा नं. १ र वडा नं. ४ को स्वास्थ्य चौकीको भवन आ.व. ०८१/०८२ मा निर्माण सम्पन्न गरि नवनिर्मित भवनबाट सेवा प्रदान गरिनेछ ।
४. नियमित पूर्ण खोप सुनिश्चितता दीगोपना गाउँपालिकाको रुपमा स्थापना गर्न हरेक वर्षको बैशाख महिनालाई खोप महिना तथा पूर्ण खोप सुनिश्चितता दीगोपना गरि घोषणा सभाको आयोजना गरिनेछ । बाल विवाह न्यूनिकरण गर्न सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । सुरक्षित गर्भपतन सेवालालाई बिस्तार गरि सेवा बढाईने छ ।
- ५.पालिका तथा वडा स्तरीय पोषण तथा खाद्य सुरक्षा निर्देशक समितिलाई क्षमता अभिवृद्धि गरी बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाई पोषण मैत्री गाउँपालिकाको रुपमा स्थापित गर्दै लगिनेछ ।
६. विपन्न बिरामी नागरिक औषधी उपचार कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०७९ अनुसार सेवा निरन्तरता दिईनेछ । उक्त सेवाको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ७.आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवालालाई आवश्यकता अनुसार विस्तार गरी यहाँका जडिबुटीको पहिचान तथा उपयोगका लागि अध्ययन गरिनेछ ।
- ८.परम्परागत उपचार प्रणालीलाई त्यसैमा मात्र सिमित नराखेर आफ्नो ऐतिहासिक पहिचानलाई कायम राख्दै वैज्ञानिक पद्धतिसंग जोड्नका लागि विभिन्न अभिमुखीकरण संचालन गर्दै लगिनेछ ।
- ९.सुत्केरी महिलालाई स्वास्थ्य संस्था लान ल्याउन निःशुल्क एम्बुलेन्स लाने ल्याउने ब्यावस्था गरिने छ ।
- १०.मुख स्वास्थ्य सेवा प्रवाहका लागि ताम्कु प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रबाट दन्त सेवा कार्यक्रम शुरुवात गरिने छ ।
- ११.हाल बाला आयुर्वेद औषधालयबाट मात्र आयुर्वेद तथा बैकल्पिक सेवा सन्चालन भई रहेकोमा आ.व. ०८१।०८२ देखि सिलीचोड ३ मा समेत शाखा स्थापना गरी सेवा बिस्तार गरिनेछ ।
- १२.विपन्न नागरिकहरुलाई मुटु, क्यान्सर तथा मृगौला जस्ता घातक रोग बिरुद्धका औषधीहरु निःशुल्क प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

६. संस्कृति सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. धार्मिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षणमा जोड दिईनेछ । विभिन्न जातिको मौलिक संस्कृतिको संरक्षण र संवर्द्धन गर्ने नीति लिईएको छ । विभिन्न मठमन्दिर, चावा, चर्च, गुम्बा, माने, देवस्थल, खेम्पालुङ निर्माण आदिको संरक्षणमा ध्यान दिईनेछ ।
- २.गाउँपालिका भित्र बोलिने विभिन्न जातजातिका मातृ भाषाहरुको संरक्षण गर्दै त्यस्ता भाषाको लिपी तथा व्याकरण लेखन तथा प्रकाशन गर्ने नीति लिइनेछ ।
३. गाउँपालिका भित्र आयोजना हुने महोत्सवहरुमा विविध जातीय भेषभुषा, कला साहित्य, संगित, संस्कृती, रीतिरिवाजलाई संरक्षण तथा प्रबर्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।

७. युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. युवा बेरोजगारी न्यूनिकरणका लागि सरकारी, गैरसरकारी, सहकारी तथा निजी क्षेत्रको समन्वय र सहकार्यमा सिप तथा उद्यमशील क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

२. विपन्न तथा गरिब परिवारका युवाहरुलाई इलेक्ट्रोनिकस सामग्री मर्मत, प्लम्बिङ तथा इलेक्ट्रिसियन, ब्युटि पार्लर, होटल म्यानेजमेन्ट, ब्यावसायिक पशु पालन तथा तरकारी खेती जस्ता तालिमहरु प्रदान गरी गरीबी न्यूनिकरण र जिविकोपार्जनमा सहजीकरण गरिनेछ।
३. गाउँपालिका स्तरीय खेलकुद प्रतियोगिताहरु आयोजना गर्न सहकार्य र साझेदारी गरिनेछ।
४. बैदेशिक रोजगारबाट सीप आर्जन गरि स्वदेश फर्कि आएका युवाहरुलाई आय मुलक तथा रोजगार मुलक उद्यममा लाग्ने वातावरण बनाईनेछ।
५. युवा बेरोजगारी न्यूनिकरणका लागि सरकारी, गैरसरकारी, सहकारी तथा निजी क्षेत्रको समन्वय र सहकार्यमा सिप तथा उद्यमशील क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
६. पालिका स्तरीय खेल मैदानको निर्माणमा आवश्यक जग्गा प्राप्तीको प्रकृया प्रारम्भ गरिनेछ।
७. राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरमा प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने बिधाका खेलहरु भलिबल, फुटबल, सेपाक ताप्रो, ब्याडिमन्टन, लामोदुरीको दौड, क्रिकेट जस्ता खेलकुदको प्रवर्धन गरिनेछ।
८. तालिम प्राप्त ब्यवसायिक प्रशिक्षकबाट बिधागत रुपमा खेलाडीहरुलाई प्रशिक्षणको ब्यवस्था मिलाईने छ।
९. पालिका स्तरीय कवडहल निर्माण गर्नका लागि आवश्यक पहल गरिने छ।
१०. विषयगत खेल पुरस्कार राशीहरु स्थापना तथा दिगो ब्यवस्थापन गर्दै जाने नीति लिइनेछ।
१०. गाउँपालिका स्तरीय खेलकुद विकास कार्यक्रमलाई संस्थागत गर्दै प्रतिस्पर्धात्मक खेलकुद कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ। उक्त कार्यक्रम आवश्यक बजेट विनियोजन गरिने छ।

८. लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. लैङ्गिक विभेद अन्त्य गर्दै लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ।
२. महिला, बालबालिका, अल्पसंख्यक, अति गरिब, आदिवासी जनजाति र सामाजिक बहिस्करणमा परेका वर्गको लागि उत्थानशील कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
३. ऐतिहासिक कालदेखि दलित समुदायले, जीवन निर्वाहको रुपमा अपनाइ आएका परम्परागत पेशालाई ब्यवसायिक उद्यमको रुपमा विकास गर्न पुँजि लगानी सहयोग गरिनेछ।
४. विकासका कार्यक्रमहरुमा टोल विकास संस्थाहरुलाई प्रभावकारी रुपमा सहभागी गराइनेछ, सघन परिचालन गरिनेछ।
५. ज्येष्ठ नागरिक तथा एकल महिला परिचयपत्र वडास्तरबाट नै उपलब्ध गराउने ब्यवस्था मिलाइनेछ।
६. "हिंसा मुक्त गाउँपालिका हाम्रो पहिचान" अभियान संचालन गरी सबै प्रकारका हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलता नीति लिइनेछ।
७. महिला उद्यमशीलता विकासका लागि महिलाद्वारा प्रवर्द्धित ब्यवसायमा निश्चित प्रतिशत कर छुटको ब्यवस्था गरिनेछ।
८. गर्भवती महिलाहरुको लागि आमा सुरक्षा कार्यक्रम र नवजात शिशुको लागि पोषण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

९. गाउँपालिका तथा वडास्तरीय बाल क्लब संजाललाई प्रभावकारी रूपमा परिचालन गरिनेछ । जसका लागि बाल कल्याणकोषको स्थापना गरिनेछ ।

१०. बालविकास केन्द्रहरूको भौतिक पूर्वाधार स्तरोन्नति गरिनेछ ।

११. बालमैत्री गाउँपालिका घोषणा गर्नका लागि आवश्यक प्रकृया प्रारम्भ गरिने छ । साथै बि.सं. २०८७ अगावै बालमैत्री घोषणा गरिने छ ।

१२. दलित समुदायको परम्परागत सीप विकासलाई आधुनिकरण गर्दै व्यावसायीकरणमा जोड दिइनेछ र महिला तथा बालबालिकाको विरुद्धमा हुने हिंसा र दुर्व्यहार अन्त्य र सबै नागरिकको सम्मानको लागि लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति बनाई लागु गरिनेछ ।

१३. बालबालिकाको सहभागिता, संरक्षण र विकासको अधिकार सुनिश्चित गर्न बाल संरक्षण र सहभागिता प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रममा जोड दिईनेछ ।

१४. लक्षित समुहहरूको सशक्तिकरण र राज्य संयन्त्रमा प्रवाहिकरण गराउन पिछडिएका जाति, जनजाति, वर्ग लिङ्ग, दलित, अपाङ्ग, महिला तथा बालबालिका आदि लक्षित समूहलाई सचेतना मूलक, सीपमूलक र रोजगार मूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

१५. श्रम तथा आयमुलक कार्यमा अनिवार्य ४० प्रतिशत महिलालाई सहभागि गराइनेछ भने अपाङ्गता भएका ब्यक्तिलाई श्रममुलक कार्यमा स्वेच्छाले सहभागी हुन पाउने ब्यावस्था मिलाईने छ । साथै समानदरमा ज्याला पाउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१६. अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरूको संस्था दर्ता तथा नविकरण निःशुल्क गर्ने ब्यवस्था मिलाईने छ । साथै एकल महिलाद्वारा संचालन हुने कृषि तथा पशु फर्म निःशुल्क रूपमा दर्ता तथा नवीकरण गर्ने ब्यवस्था मिलाइनेछ ।

१७. पूर्ण तथा अति असक्त अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरूलाई नागरिकता लगायत सम्पूर्ण सिफारिश निःशुल्क उपलब्ध हुने ब्यावस्था मिलाईने छ ।

१८. प्रदेश सरकार र पालिकाको साझेदारीमा सन्चालनमा रहेको अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रमलाई अझ ब्यवस्थित गर्दै सञ्चालन गरिने छ ।

१८. सरकारी कार्यालयहरूमा स्तनपान कक्ष स्थापनाको ब्यवस्था मिलाइनेछ ।

१९. विद्यालयहरूमा छात्राहरूको लागि मासिक रजस्वालाको समयमा आरामको आवश्यक हुने हुदाँ आरामकक्षको ब्यवस्था गरिनेछ ।

२०. महिलाद्वारा सञ्चालित कृषि तथा पशुपालन फर्महरू दर्ता तथा नविकरण शुल्कमा ५० प्रतिशत छुट दिईनेछ ।

२१. सबै प्रकारका सामाजिक सुरक्षाभत्ता लगायत सेवा सुविधा निरन्तरता दिईनेछ ।

२२. आम उपभोक्ताहरूको हितका लागि नियमित बजार अनुगमन तथा आयति वस्तु कम गर्ने नीति लिईनेछ ।

९. न्याय, कानून तथा मानव अधिकार प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र भित्रका विवादहरूको शीघ्र निरुपण गरी प्रभावकारी न्याय सम्पादन गर्न आवश्यक नीति तथा कानूनहरूको प्रबन्ध मिलाइनेछ ।

२. न्यायिक समितिका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको विषयगत ज्ञान र क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिनेछ।
३. सभाबाट हालसम्म निर्माण भएका ऐन कानूनहरूलाई संग्रहित गरी स्थानीय कानून संग्रह प्रकाशन गरिनेछ।
४. मानव अधिकारको सम्मान, संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक नीति तथा कानून तर्जुमा गरी प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।

१०. सुशासन सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. आर्थिक तथा प्रशासनिक अनुशासन कायम गर्ने सम्बन्धमा बाँकीको बक्यौता, पेशकी, बेरुजु लगत विवरण अद्यावधिक गरी कडाईका साथ असुल उपर एवम् फछ्यौट गर्ने कार्य अगाडी बढाइनेछ।
२. जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूको सीप तथा क्षमता अभिवृद्धिको लागि आवश्यक तालिम, गोष्ठी तथा अध्ययन अवलोकन भ्रमण कार्यक्रमलाई परिणाममुखी बनाइनेछ।
३. गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सम्पूर्ण सेवा र विकास निर्माणमा हुनसक्ने भ्रष्टाचार, अपारदर्शिता तथा ढिलासुस्तीमा शुन्य सहनशीलताको नीति अख्तियार गरिनेछ। सो कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक वडा कार्यालयहरू र सार्वजनिक स्थानहरूमा गाउँपालिकाको तर्फबाट सुझाव पेटिकाहरू राखिने छ।
४. गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने योजना, लेखा, राजश्व लगायत सबै सेवाहरूमा सफ्टवेयर निर्माण गरी कागज विहीन प्रणाली बनाउन विद्युतीय प्रणालीलाई जोड दिईने छ।
५. आधारभुत वस्तु तथा सेवाको सहज आपूर्ति र गुणस्तर कायम गर्न नियमित रूपमा बजार अनुगमन गर्ने र यस्तो अनुगमनमा उपभोक्ताहरूलाई समेत संलग्न गराइनेछ।
६. गाउँपालिका भित्रका सार्वजनिक तथा सरकारी जग्गाहरूको मिहिन ढंगले खोज तथा अध्ययन गरी अभिलेख राखी त्यस्ता जग्गाहरूको संरक्षण गरिनेछ।
७. विपन्न र न्यून आय भएका घर परिवार पहिचान गरी परिचयपत्र उपलब्ध गराई लक्षित कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।
८. सार्वजनिक खर्चलाई वैज्ञानिक अनुमान योग्य र नतिजामुखि तुल्याउन मध्यकालिन खर्च संरचना (MTEF) पद्धति प्रयोगमा ल्याइने छ।
९. संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य स्थानीय तहहरूसँग आपसी सहकार्य र समन्वयको लागि अन्तर समन्वय तथा सहकार्य नीति तर्जुमा गरिनेछ।
१०. राष्ट्र सेवक कर्मचारीहरू सेवा अवकाश पछि निवृत्तीभरण तथा उपदानमा अवकाश प्राप्त गर्दा प्रदान गर्ने सेवा सुबिधाका लागि कर्मचारी कल्याण कोष स्थापना गरिनेछ।

११. खानेपानी तथा सरसफाई नीति तथा कार्यक्रम

१. खानेपानीको जटिलतम समस्याको तत्कालिन, अल्पकालिन र दिर्घकालिन समाधानका लागि सम्भाव्य स्रोतहरूको खोजी तथा योजना तयार गरी खानेपानीको उत्पादन तथा वितरणको ब्यवस्था मिलाइनेछ।
२. विभिन्न खोला, नदी तथा अन्य स्रोतबाट खानेपानीलाई आपूर्ति गर्ने व्यवस्थाको लागि प्राविधिक सम्भाव्यता अध्ययन गरी संघ सरकार र प्रदेश सरकारको सहकार्यमा निर्माण कार्य अघि बढाइनेछ।

३. सडक किनारा र सार्वजनिक स्थानहरूलाई हरियाली र सुन्दर तथा सफा राख्ने कार्य गरिनेछ।
४. टोल विकास संस्था र सामाजिक संघ संस्थाहरूसँग फोहोर संकलन तथा व्यवस्थापन कार्यमा सहकार्यको नीति लिइनेछ।
५. अस्पताल जन्य फोहोरलाई व्यवस्थित तुल्याउन सम्बन्धित निकायहरूलाई पूर्ण रुपमा जिम्मेवार बनाइनेछ। जथाभावी फोहोर फाल्ने र फोहोर गर्ने व्यक्तिलाई जरिवाना तथा अन्य दण्ड सजाय गर्ने नीति लिइनेछ।
६. प्लाष्टिक जन्य फोहोर नियन्त्रण तथा न्यूनिकरण गर्न प्लाष्टिक झोलाहरूको प्रयोगलाई निरुत्साहित गरिनेछ।
७. गाउँपालिका मुख्य स्थानहरूमा समुदायको सहकार्यमा उपयुक्त जग्गाको खोजि गरी सार्वजनिक शौचालयहरू निर्माण तथा संचालनलाई अभियानका रुपमा अगाडी बढाइनेछ।
८. वातावरणीय सरसफाई सम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धि गरि स्वच्छ, सुन्दर र पूर्ण सरसफाइयुक्त समुदाय निर्माणमा जोड दिई नीति कार्यविधि बनाई लागू गरिनेछ भने एक घर एक जुठेल्लो कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

१२. वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन

१. पूर्वाधार आयोजनाहरूको कार्यान्वयन गर्दा त्यस्ता आयोजनाहरूले वातावरणमा पार्ने असर न्यूनिकरणको लागि प्रारम्भिक वातावरणिय परिक्षण (IEE) र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) अध्ययन गरिनेछ।
२. खाली जग्गामा वृक्षारोपण, हरियाली प्रवर्धन तथा वनको संरक्षण र हैसियतमा सुधार गरी जल, जमीन तथा वातावरणको संरक्षण र जीविकोपार्जनको अवसरमा वृद्धि गरिनेछ।
३. पोखरी संरक्षण, पहिरो तथा गल्लि नियन्त्रण, विकासका पूर्वाधारको संरक्षण र नदि नियन्त्रण गरी जल, जमिन तथा जलाधारको संरक्षण तथा उत्पादनमा वृद्धि गरिनेछ।
४. भूसूचना प्रणालीको प्रयोग उच्च जोखिमयुक्त क्षेत्रको नक्शाङ्कन, जोखिमको विश्लेषण तथा जोखिम न्यूनीकरण योजना तयार गरिनेछ।
५. विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा गरी सो अनुसार विपद् पुर्व तयारी, विपद् न्यूनीकरण, प्रतिकार्य र पुनर्स्थापनाको कार्यलाई ब्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ।
६. ढुंगा गिट्टि बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थ र अन्य प्राकृतिक श्रोतहरूको अनाधिकृत एवं अवैज्ञानिक दोहनलाई नियन्त्रण गरिनेछ।
७. भुकम्पीय जोखिम न्यूनीकरणको लागि भुकम्प प्रतिरोधि भवन तथा संरचना निर्माण कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ।
८. विपद् जोखिम व्यवस्थापन कोषमा रकम अभिवृद्धि गर्दै प्रभावकारी श्रोत परिचालन गरिनेछ।
९. गाउँपालिकाको विपद् जोखिम नक्साङ्कन गरी सोही आधारमा विशिष्ट प्रकृतिका विपद् जोखिम प्रतिकार्य तथा पुनर्उत्थान कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।
- १०। सम्बेदनशील जलाधार क्षेत्रका जमिनहरूको अतिक्रमण नियन्त्रण गरिनेछ।

१३. पूर्वाधार विकास क्षेत्र बिकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमः—

१. गाउँपालिकाकाको केन्द्रबाट सबै वडाकार्यालय जोडिने मुल सडकलाई बाह्रै महिना संचालन हुने व्यवस्था मिलाउन बजेट विनियोजनमा प्राथमिकता दिइनेछ र गाउँपालिकाको केन्द्र जोड्ने सडकलाई मुख्य प्राथमिकता क्रममा राखि स्तरोन्नती गरिनेछ । स्थानीय सडक तथा पूर्वाधार निर्माणको लागि बजेटको मुख्य हिस्सा विनियोजन गरिएको छ ।
२. निर्माणाधिन प्रशासकीय भवन निर्माणको लागि आवश्यक बजेट ब्यावस्था गरिएको छ ।
- ३.सिसुवाखोला मोटरेवलपुल निर्माण आयोजनालाई प्राथमिकता दिई निर्माण कार्य तिब्रताका साथ सन्चालन गरिदै आएको छ । उक्त योजना आ.व। २०८१।०८२ मा सम्पन्न गरी आवत जावतका लागि सनचालनमा ल्याईने छ । उक्त योजना सम्पन्न गर्नका लागि आवश्यक बजेट ब्यावस्था गरिएको छ ।
४. आ.व.२०८०।०८१ देखि निर्माण शुरु भएको सडुवा दोभान मोटरेवल बेलीब्रिज पुल निर्माण आयोजना आ.व। २०८१।०८२ मा समपन्न हुने गरी निर्माण कार्यलाई तिब्रता दिईने छ । उक्त आयोजनाको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
- ५.पालिक भित्र निर्माण गरिएका कृषि तथा ग्रामिण सडकलाई बाह्रै महिना सन्चालनमा ल्याउन आवश्यक स्तर उन्नती गरिने छ । साथै सडक हेरालु ब्यावस्थापन गरिने छ ।
- ६.सडक पहुँच नपुगेको वस्ति तथा क्षेत्रमा ग्रामिण सडक निर्माण गरिने छ ।
७. स्थानीय सडकहरुको निर्माण, उपयोग गर्दा वातावरणीय सन्तुलनलाई ध्यान दिइनेछ साथै स्थानीय सडकहरुलाई पर्यटकीय र हरित सडकको रुपमा विकास गर्न प्राथमिकता दिइनेछ ।
८. सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेखिकरण गरि तिनको सुरक्षा र उत्पादनमुलक क्षेत्रमा प्रयोग गरिने कार्यको थालनी गरिने छ ।
९. सबै वडाहरुमा राष्ट्रिय प्रशारणलाईन मार्फत ग्रामिण विद्युतीकरण आगामी अ.व. ०८१।०८२ भित्र सम्पन्न गरिनेछ । उक्त कार्यको लागि सम्बन्धित निकायमा आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- १०.हाल सन्चालनमा रहेका गाउँपालिका भित्रका लघुजलविद्युत आयोजनाहरुको नियमित मर्मत संभार, रेखदेख गर्दै राष्ट्रिय प्रशारण लाईनमा जोड्नको लागि ग्रीड निर्माण कार्य अध्ययन गरिनेछ ।
११. सार्वजनिक निजी साझेदारीमा बैकल्पिक तथा नवीकरणीय उर्जाको प्रयोगलाई प्रोत्साहित गरिनेछ, सडक बत्ती विस्तार गरिनेछ ।
१२. कृषि उत्पादन वृद्धि गर्ने सिंचाइ प्रणालीहरुलाई भरपर्दो, आधुनिक र दीगो बनाइनेछ । गाउँपालिकाका मुख्य कृषियोग्य भुमिलाई सिंचित गर्दै उत्पादन एवं उत्पादकत्व वृद्धि गर्न प्राथमिकता दिईनेछ ।
१३. प्रत्येक वस्तीको घरघरमा जनतालाई विभिन्न सूचना, मनोरञ्जन र उपयोगी सीप तथा ज्ञान प्रवाह गर्नका लागि एफ.एम. रेडियो संचालन गर्न ईच्छुक लगानी कर्तालाई प्रोत्साहन दिईनेछ । साथै स्थानीय पत्रिका प्रकाशन गर्नेलाई विशेष सुविधा दिईनेछ ।
- १४.कोशी प्रदेशको सबै भन्दा लामो पुल बन्ने गरी लकुवा— खड्लुवा झो.पु. निर्माणको लागि आवश्यक डि.पि.आर. गर्नका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- १५.नाम्रीझा झो.पु., पाङ्ग्रा झ्याले झो.पु. लगायतका झो.पु. निर्माण योजना आ.व. ०८१।०८२ मा सम्पन्न गरिने छ ।
- १६.देवदह झो पु निर्माणका लागि विभिन्न दातृ निकायमा पहल गरिनेछ ।

१४. राजस्व तथा आन्तरिक श्रोत परिचालन नीति तथा कार्यक्रम

१. आन्तरिक आय व्यवस्थापन, प्राकृतिक स्रोत बिक्री सम्बन्धी ऐन तथा नियमावली तर्जुमा गरी राजस्व परिचालनलाई थप व्यवस्थित तुल्याइनेछ।
२. आन्तरिक आयका स्रोतहरूको सम्भाव्यता अध्ययन, राजस्व बाँडफाँड, अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण, तथा करको स्रोत परिचालनको लागि स्थानीय सरोकारवाला, प्रदेश सरकार, र नेपाल सरकारका निकाय तथा गैसस र विकास साझेदार संग परामर्श, समन्वय, र साझेदारी गरिनेछ।
३. करको दर सम्भव भएसम्म न्यूनतम गर्दै करको दायरा विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ। प्रगतिशिल कर प्रणाली अवलम्बन गरी नागरिकहरू बिच रहेको असमानता न्यूनिकरण गर्दै लगिनेछ।
४. गाउँपालिका आन्तरिक राजस्व अभिवृद्धिका लागि करका नयाँ सम्भाव्य क्षेत्रहरू पहिचान गरिनेछ।
५. वडा कार्यालयहरूसँग समन्वय गरी घर बहाल करमा रहेको चुहावट नियन्त्रण गर्न घरधनी र बहालमा रहनेहरूको अभिलेख अध्यावधिक राख्ने प्रणाली विकास गरिनेछ।
६. करदाताहरूलाई आफुले तिर्नु पर्ने मोटामोटी कर दायित्व र कर तिर्ने समयसीमा समयमै जानकारी दिन निजहरूको सेल नम्बरमा विद्युतिय प्रणालीद्वारा सन्देश प्रावहित गर्ने नीति लिइनेछ।
७. करदाताहरूको अभिलेख व्यवस्थापन सुदृढ गर्दै उत्कृष्ट करदाताहरूलाई पुरस्कृत तथा सम्मानित गर्ने नीति लिइनेछ।
८. कर प्रशासनलाई सूचना प्रविधिमैत्री एवं करदातामैत्री तुल्याउदै लगिनेछ।
९. करदाताको कर लगतलाई ब्यवस्थित, पारदर्शी र प्रभावकारी रूपमा उपयोग गर्न, करदातालाई कर सम्बन्धी सूचना प्रवाह गर्न डिजीटल कर प्रणाली लागु गरिनेछ।
१०. भुमिकरलाई ब्यावस्थि तथा बैज्ञानिक बनाउन बिज्ञ टोली गठन गरी बिज्ञको राय सुझाव तथा परामर्श बमोजिम भुमिकर लगाउने ब्यावस्था गरिने छ।

१५. वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्रः—

१. विपदको जोखिम आकलन गर्न विपद जोखिम क्षेत्रको नक्साङ्कन, स्थानान्तरण र विपदको पूर्व तयारी गर्ने कामलाई विशेष प्राथमिकता दिनुका साथै गाउँपालिकामा विगत वर्षकै कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई आपतकालिन उद्धार तथा आगालागि जन्य तथा विपद जन्य राहत कोष र उद्धार सामग्रीको व्यवस्था गरिनेछ।
२. सिलीचोड गाउँपालिका वडा नं. १ स्थित चित्रे र बखलटुममा निर्माण हुन लागेको एकिकृत बस्तिको निर्माण कार्य सम्पन्न गरिने छ। जसको लागि आवश्यक बजेट ब्यावस्थापनका लागि पहल गरिनेछ।
३. बाढी, पहिरो, चट्याङ, हावाहुरी, आगलागी, खडेरी, अतिवृष्टि, अनावृष्टि, विषादी च्याउ र भूकम्प जस्ता कारणहरूको आंकलन गर्ने र यिनीहरूबाट हुने नकारात्मक प्रभावलाई न्यूनिकरण गर्न विपद व्यवस्थापनको लागि संघ र प्रदेश सरकारको समन्वयमा स्थानीय जनतासँग सहकार्य गरी आवश्यक वडा तथा गाउँपालिका स्तरको विपद व्यवस्थापन तथा प्रतिकार्य योजना बनाइनेछ। जसका लागि यसै आर्थिक वर्षबाट कार्यक्रमको थालनी गरिने छ।
४. नीजि तथा सार्वजनिक जग्गाको साथै सडक वरिपरी वार्षिक रूपमा नियमित वृक्षारोपण तथा अमृसो रोपण गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ। सडक आसपास वृक्षारोपण तथा अमृसो रोपण कार्यलाई सडक निर्माण कार्यमा आवद्ध गराईने छ।

५. फोहोर मैला व्यवस्थापनको लागि सचेतनामूलक कार्यक्रम सबै वडाका टोल टोलमा पुऱ्याइने छ, सिशा जन्य वस्तुबाट वातावरणमा पर्ने नकरात्मक असरलाई कम गर्नका लागि वोतल मार्फत आयत हुने मादक पदार्थलाई प्रतिबन्ध गरिनेछ ।

६. जलवायु परिवर्तनले पारेको प्रभावको अध्ययन र त्यसको निरूपण गर्नका लागि सरकारी र गैर-सरकारी कार्यक्रमहरूसँग संयोजन गरी प्राथमिकताको क्षेत्रमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

७ जलवायु परिवर्तन र यसबाट पर्ने असरबारे आम नागरिकहरूलाई सचेत गराउनको लागि सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

८. भू संरक्षण तथा जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

९. सबै वडाहरूमा सरसफाई अभियान सञ्चालन गर्ने र गाउँपालिका अन्तर्गतका खोला नालाहरूलाई प्रदुषण हुन नदिने अभियान चलाइनेछ ।

१०।

१६. संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह क्षेत्रः—

१. सूचना प्रविधिको उपयोग गरी समन्वयात्मक तथा कम खर्चिलो तवरले स्थानीय तहका दैनिक प्रशासनिक अभिलेखहरूलाई आधिकारिक तथ्याङ्कका रूपमा प्रयोग गर्न सकिने व्यवस्था गरिनेछ ।

२. सबै वडामा व्यक्तिगत घटना दर्ता अनलाइन प्रणालीबाट सुरु गरिसकिएको हुँदा यस कार्यलाई अझ व्यवस्थित र नागरिकमैत्री बनाउँदै लगिने छ ।

३. स्थानीय सरकारको शासन र प्रशासनिक संयन्त्रलाई समावेशी, सेवामुखी, स्तरीय, विधि सम्मत र जनतामैत्री बनाउने लक्ष्य लिएको छ । सरकारी सेवा प्रदायक निकायमा दक्षता, जवाफदेहिता, पारदर्शिता, प्रभावकारिता र भ्रष्टाचारमुक्त शासन सुनिश्चित गर्ने नीति लिइनेछ । जनताको गुनासो सुनुवाई संयन्त्रको निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

५. जेष्ठ नागरिक, अपांगता भएको व्यक्ति, एकल महिला, लोपोन्मुख आदिवासी जनजातिलाई प्रदान गरिने सामाजिक सुरक्षा भत्ता समयमा सहज रूपमा प्रदान गर्नको लागि पारदर्शी र जवाफदेही वितरण प्रणाली अपनाइनेछ । जेष्ठ नागरिकहरूको ज्ञान तथा अनुभवको उपयोग गर्दै उनीहरूको सम्मानित जीवनयापनको लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।

६. सबै सार्वजनिक पूर्वाधारहरू अपाङ्गमैत्री र बालमैत्री निर्माण गर्नुपर्ने मापदण्ड जारी गरी कार्यान्वयनको अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण गरिनेछ ।

७. अपाङ्गताको प्रकृति हेरी उपयुक्त सीपमूलक तालिम प्रदान गरी रोजगारीका अवसरहरूमा पहुँच विस्तार गर्ने प्रक्रियाको थालनी यसै आर्थिक वर्ष देखि गरिनेछ । उनीहरूको स्वरोजगारीका अवसरहरूको सिर्जना गर्दै उद्यमशीलताको विकास गर्न आर्थिक सहयोगको व्यवस्था गरिनेछ भने अपांगता भएका व्यक्तिहरूले दर्ता गर्ने व्यवसाय दर्ता, व्यवसाय नबिकरण तथा अपांगता सम्बन्धि संस्था दर्ता तथा नबिकरण सहज तथा निःशुल्क गरिनेछ ।

८. करका दरहरू न्युन गरी करको दायरा विस्तार गरिनेछ । “समयमै कर तिरो, सम्बृद्ध सिलीचोड निर्माणमा सहयोग गरौं” भन्ने नारालाई राजस्व परिचालनको नारा बनाईनेछ । जनताले तिरेको करलाई अधिकतम रूपमा सदुपयोग गरी जनताकै हितको लागि उपयोग गरिनेछ ।

Bhupendra

९. करका प्रशासनिक प्रक्रियाहरू सरल बनाईनेछ । कर प्रशासनलाई डिजीटल सूचना प्रविधिको पूर्ण उपयोग गरी स्वचालित प्रणालीमा आवद्ध गरिनेछ । कर छली र चुहावट रोक्न बुधवारे, सङ्गुवादोभान, बिर्सुवा, तोम्बेबेशी नाकाहरूमा कडाई गरिने छ ।

१०. गाउँपालिकाको वस्तुगत तथ्यांक डिजिटल रूपमा अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ । सार्वजनिक श्रोत उपयोगको क्षेत्रको गुरुयोजना बनाई आवधिक योजना निर्माण गर्ने तर्फ कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

१७. पर्याटन प्रवर्धन

१. आन्तरिक तथा बाह्य पर्याटन बिकासका लागि संभावित पर्याटकीय स्थलको पहिचान गरिनेछ ।

२. एकले पोखरी, काल पोखरी, लामपोखरी जस्ता ताल तलैयाको संरक्षण, सम्बर्धन तथा प्रचार प्रसार गरिनेछ ।

३. खेन्पालुङ गुफा, काईकोक झरना, दाङ्गा झरना, निउरेनीधाम, खेन्पालुङधाम, सोहसय उपासीधाम, खुईसीधाम जस्ता पवित्र स्थल पहुँच मार्गको लागि सडक तथा पदमार्ग निर्माण र पुर्वाधार बिकास गरिनेछ ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

सिलीचोड बासी आमनागरिकहरूका ईच्छा, आकांक्षाहरू, आवश्यकताहरू असिमित छन, तर स्रोत र साधनहरू सिमित छन । सिमित स्रोत र साधनको परिचालनबाट समग्र सिलीचोड बासीको चाहना, आवश्यकता र बिकासलाई सम्बोधन गर्न आफैमा चुनौतिपूर्ण छ । त्यसैले सिमित स्रोत र साधनलाई अत्युत्तम रूपमा परिचालन गरी अधिकतम जनसहभागिता, सहकार्य तथा साझेदारीमा बिकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने हाम्रो आवश्यकता र बाध्यता रहेको छ । हाल सिलीचोड गाउँपालिकाले गौरवको आयोजनाको रूपमा गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माण आयोजना, सिसुवाखोला मोटरेवल पुल निर्माण आयोजना, माङ्तेवा स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण आयोजना, सिसुवाखोला स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण आयोजना, सिलीचोड समाज बिकास केन्द्रको भवन निर्माण आयोजना, सङ्गुवादोभान बेलीब्रिज निर्माण आयोजना, सिलीचोड ५ याफुको वडा कार्यालय भवन निर्माण आयोजना जस्ता ठूला आयोजनामा पालिकाले धेरै बजेट लगानी गरिरहेको छ । यध्यपी पालिकाले ठूला आयोजनाहरूमा लगानी गरिरहदा घर आँगनको साना तर नभई नहुने योजनाहरूलाई समेत समेट्दै माग र आवश्यकताको आधारमा साना योजनाहरूलाई समेत संबोधन गरिएको छ । माथिका योजनाहरू बाहेक सिम्लादाक मोटरेवल पुल निर्माण आयोजना, बखलुडुम मोटरेवल पुल निर्माण आयोजना जस्ता महत्वपूर्ण योजनाहरूमा आगामी आ.व.हरूमा लगानी गर्नु पर्ने भएको छ । तसर्थ माथि उल्लेखित आयोजनाहरू संचालनमा ल्याउदा प्राप्त बजेटको धेरै हिस्सा उक्त योजनाहरूमा लगानी गर्नु पर्ने भएको हुदाँ बिगतमा विनियोजन हुने वडा तथा टोलहरूको बजेट भन्दा कम बजेट विनियोजन भएको छ । जसका लागि सम्पूर्ण जनप्रतिनिधी तथा आम सिलीचोडबासी नागरिकहरूले सहयोग समर्थन गर्नु हुन्छ भन्ने पूर्ण आशा लिएको छु । यसै गरी यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका पाचै वटा वडाहरूको समानुपातिक र समावेशी बिकास गर्न भौगोलिक अवस्था, जनसंख्याको अवस्थाका साथै राजस्व संकलनका आधारमा बजेट विनियोजन गरिएको छ । त्यसै गरी गाउँपालिकाबाट खर्च हुने योजनाहरूमा ठूला, दीर्घकालिन महत्वका तथा एक भन्दा बढी वडा समेट्नु पर्ने आयोजना तथा कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राखी विनियोजन गरिएको छ । त्यसै गरी मर्मत संभार कोष तथा विपदबाट क्षती भएका भौतिक पुर्वाधार पुनर्निर्माण कोष अन्तर्गतको रकम

Bhupendra

Signature

विपदको प्रकृती र आवश्यकताको आधारमा कार्यपालिको निर्णय बमोजिमका क्षती भएको भौतिक पुर्वाधारमा खर्च गरिने छ ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

अब म आगामी आर्थिक वर्षको गाउँपालिका आम्दानिको अनुमानित विवरण प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु । गाउँपालिको आ.ब. २०८१।०८२ को आयको अनुमानित विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

आय शिर्षक		रकम
संघ	समपुरक अनुदान	१००००००
	समानिकरण अनुदान	९५१०००००
	राजश्व वाँडफाँड	८५१०००००
	रोयल्टि	०
	सशर्त अनुदान (चालु)	१५६७०८०००
	सशर्त अनुदान (पुजी)	११८०००००
	बिशेष अनुदान	०
प्रदेश	बित्तिय समानिकरण अनुदान	५७७७०००
	सवारी साधन करको वाँफाँड	५७०१०००
	सशर्त अनुदान (चालु)	५८३०००
	सशर्त अनुदान (पुजी)	११५०००००
	समपुरक अनुदान	१०००००००
	बिशेष अनुदान	०
आन्तरिक श्रोत	अघिल्लो आ.व. को आल्य	०
	राजश्व अनुमान	२००००००
	जम्मा रकम रु.	३९४२६९००

Signature